

РАДА ПРОКУРОРІВ УКРАЇНИ

Р І Ш Е Н Н Я

№14-нзп-24

13 грудня 2024 року

місто Київ

Про розгляд питання незалежності прокурорів у зв'язку з внесенням народним депутатом України Третяковою Г.М. проекту Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо пенсійного забезпечення працівників прокуратури (реєстр. № 12278 від 02.12.2024)

Радою прокурорів України на виконання статті 16, підпунктів 3 та 4 пункту 9 ст. 71 Закону України «Про прокуратуру», пунктів 2.1, 2.6. розділу 2 Положення про Раду прокурорів України, затвердженого всеукраїнською конференцією прокурорів 27.04.2017 (у редакції від 27.08.2024), опрацьовано направлений до Офісу Генерального прокурора з листом Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів від 11.12.2024 за № 04-30/14-2024/279042 внесений народним депутатом України Третяковою Г.М. (далі – Автор) до Верховної Ради України проект Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо пенсійного забезпечення працівників прокуратури (реєстр. № 12278 від 02.12.2024) (далі - Проект).

Як зазначено у Пояснювальній записці до Проекту, пропонується:

- пенсію за вислугу років призначати прокурорам після їх звільнення прокуратури;
- пенсії для силовиків та працівників прокуратури перераховуються урахуванням зростання грошових доходів населення в Україні споживчих цін на коефіцієнт збільшення, що визначається відповідно другого і третього частини другої статті 42 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування»;
- законодавчо визначити, що зміни до пенсійного законодавства здійснюються виключно окремим Законом про внесення змін до Закону «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування».

Визначена мета цього Проекту – встановлення єдиних умов перерахунку пенсій, незалежно від Закону, за яким обчислюється пенсія прокурорам. Ця мета безпосередньо протирічить визначеним у статті 6 Конституції України засадам розподілу влади на законодавчу, виконавчу та судову. Мета цього Проекту є такою, що буде шкодити досягненню Україною цілей, поставлених Планом Ukraine Facility на 2024-2027 роки та виконанню переговорного розділу 23

«Судова влада та основоположні права» у контексті переговорного процесу щодо вступу України до Європейського Союзу. Вона також протирічить цілям інтеграції з Європейським правовим простором, скринінг та оцінка поступу України до якого постійно здійснюється нашими європейськими партнерами (див. Ukrainian input for the period April 2024- August 2024 to the Individual Annual Report within 2024 Enlargement Package, 9 September 2024, p.55-96; Commission Staff Working Document, Ukraine 2024 Report, accompanying the document “Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of Regions”, 2024 Communication on EU enlargement policy, Brussels, 30.10.2024, SWD(2024)699 final, p. 28-42).

Вищевказаний Проект, як і попередній, підготовлений Автором: «Про внесення змін до деяких законів України щодо пенсійного забезпечення окремих категорій працівників (службовців)», (реєстраційний номер 12165 від 29.10.2024) за своїм змістом є дискримінаційним щодо прокурорів і таким що порушує вимоги Конституції України щодо незалежності прокурорів.

Статтею 22 Конституції України встановлено, що при прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод. Проект звужує зміст і обсяг визначених Державою прав прокурорів на пенсійне забезпечення. Водночас ця конституційна гарантія буде ілюзорною, якщо зазначене повноваження законодавця не розглядати як його конституційний обов’язок.

Як зазначив Конституційний Суд України у рішенні від 1 березня 2023 року № 1-р(П)2023: «З огляду на сучасні інституційне місце прокуратури в загальній системі правосуддя та функції прокурора в механізмі захисту конституційних прав і свобод людини і громадянина Конституційний Суд України вважає, що дії та рішення органу законодавчої влади мають відповідати конституційним принципам, зокрема принципів поділу державної влади. Тому Верховна Рада України може втручатись в організацію та діяльність органів і посадових осіб загальної системи правосуддя лише на підставі, у межах повноважень та в спосіб, що визначені Конституцією України, із урахуванням потреби в дотриманні незалежності прокурора, що є однією з гарантій неупередженого та ефективного здійснення ним своїх повноважень».

Згідно з рішенням Конституційного Суду України від 13 вересня 2023 року №8-р(П)2023: «нове місце прокуратури в системі органів державної влади та наведені вище стандарти незалежності прокурорів, яких Україна має додержувати як член Ради Європи, вимагають від держави забезпечити захист гарантій незалежності прокурорів подібно до того, як це зроблено для суддів».

Однак, всупереч законодавчим нормам, зокрема частині десятій ст.131 та ст.131¹ Конституції України, частині першій статті 16 Закону України «Про прокуратуру», відповідно до якої, незалежність прокурора забезпечується установленим законом порядком фінансування та організаційного забезпечення діяльності прокуратури; належним матеріальним, соціальним та пенсійним забезпеченням прокурора, тощо, Проектом штучно, на відміну від іншого

інституту правосуддя, виокремлено зі спеціального закону норму про пенсійне забезпечення прокурорів і розміщено норму у загальному Законі України «Про загальнообов'язкове державне страхування». Регулювання розміру пенсій у цьому Законі, за загальним правилом, здійснюється Кабінетом Міністрів України.

Більше того, за змістом Проекту ігноровано Рішення Конституційного Суду України № 7-р(П)/2019 від 13.12.2019 та інкорпоровано у нову статтю про пенсійне забезпечення прокурорів норму про визначення порядку перерахунку пенсій Кабінетом Міністрів України.

У пояснювальній записці до Проекту зазначено, що пенсії для силовиків та працівників прокуратури перераховуються із урахуванням зростання грошових доходів населення в Україні та зростання споживчих цін на коефіцієнт збільшення, що визначається відповідно до абзаців другого і третього частини другої статті 42 Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування”, тобто Кабінетом Міністрів України, шляхом визначення відповідних коефіцієнтів. Вказане протирічить конституційним основам розподілу влади, оскільки надає додаткові інструменти тиску на прокурорів з боку органів виконавчої влади.

Оцінка обставин та мотиви прийнятого Радою прокурорів України рішення:

Радою прокурорів України на виконання статті 16, підпунктів 3 та 4 пункту 9 ст. 71 Закону України «Про прокуратуру», пунктів 2.1, 2.6. розділу 2 Положення про Раду прокурорів України, затвердженого всеукраїнською конференцією прокурорів 27.04.2017 (у редакції від 27.08.2024), опрацьовано направлений до Офісу Генерального прокурора з листом Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів від 11.12.2024 за № 04-30/14-2024/279042, внесений народним депутатом України Третьяковою Г.М. до Верховної Ради України проект Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо пенсійного забезпечення працівників прокуратури (реєстр. № 12278 від 02.12.2024).

Цей проект протирічить визначеним у статті 6 Конституції України засадам розподілу влади на законодавчу, виконавчу та судову. Мета цього Проекту є такою, що буде шкодити досягненню Україною цілей, поставлених Планом Ukraine Facility на 2024-2027 роки та виконанню переговорного розділу 23 «Судова влада та основоположні права» у контексті переговорного процесу щодо вступу України до Європейського Союзу. Проект також протирічить цілям інтеграції з Європейським правовим простором, скринінг та оцінка поступу України до якого постійно здійснюється нашими європейськими партнерами (див. Ukrainian input for the period April 2024- August 2024 to the Individual Annual Report within 2024 Enlargement Package, 9 September 2024, p.55-96; Commission

Staff Working Document, Ukraine 2024 Report, accompanying the document “Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of Regions”, 2024 Communication on EU enlargement policy, Brussels, 30.10.2024, SWD(2024)699 final, p. 28-42).

Проект не відповідає також пункту 1 Рекомендацій Консультативної Ради Європейських прокурорів №19 (2024) від 29.10.2024 (CCPE(2024)7 «Про управління прокурорською службою, забезпечення її незалежності і безсторонності» щодо захисту незалежності прокурорів.

Проектом порушуються норми Конституції і законодавства України, тлумачення яких здійснено у рішеннях Конституційного Суду України, зокрема № 7 р(П)/2019 від 13.12.2019; № 1-р(П)2023 від 01.03.2023; №5-р(П) від 18.06.2020; №8-р(П)2023 від 13.09.2023.

Прийняття Проекту призведе до суттєвого обмеження незалежності прокурорів, оскільки цей Проект надає додаткові інструменти тиску на прокурорів з боку органів виконавчої влади.

Шляхом відкритого голосування, на підставі ст.16, 65, п. 3 ч. 9 ст. 71 Закону України «Про прокуратуру», п.п. 2.1., 2.6 Положення про Раду прокурорів України, затвердженого всеукраїнською конференцією прокурорів 27 квітня 2017 року (у редакції від 27.08.2024), Рада прокурорів України

ВИРІШИЛА:

2. Звернутися до Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності з проханням ініціювати відхилення цим Комітетом законопроекту №12278 від 02.12.2024 як такого, що не відповідає Конституції України, законодавству України та взятим Україною зобов'язанням щодо забезпечення незалежності прокурорів у відповідності до стандартів Європейського Союзу.

Голова Ради прокурорів України

 Анатолій ЄЖОВ